

RIPPL-RÓNAI JÓZSEF (1861-1927)

Faiskola (Akácfa), 1899 | Plant nursery (Acacias), 1899

Pasztell, karton | Pastel on cardboard, 45,5x83 cm
Jelezve jobbra lent | Signed bottom right: Rónai

Kezdő ár | Starting price: 6 500 000 Ft / 19 697 EUR
Becsérték: 10 000 000 – 15 000 000 Ft
Estimated value: 30 303 – 45 455 EUR

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED:

- Rippl-Rónai József impressziói 1890-1900. Royal Szálló, Budapest, 1900., katalógus: 86. (*Akácfa* címmel)
- Rippl-Rónai József gyűjteményes kiállítása. Merkur palota, Budapest, 1902., katalógus: *Pyrenei képek*/198. (*Faiskola* címmel)
- Kaposvár, Rippl-Rónai József emlékmúzeum, Róma-villa, 2019.

Rónai

1. Edouard Vuillard: Ligetben, 1894
Musée D'Orsay, Párizs

2. Maurice Denis: Romaneszk motívum, 1890
Los Angeles County Musum of Art, Kalifornia, USA

3. Pierre Bonnard: Koratavas (Kis faunok), 1909
Ermitázs, Szentpétervár

Rippl-Rónai József franciaországi tartózkodásának végén, 1899. szeptember első hetében délre, a spanyol - katalán határra, a Pireneusokhoz utazott dolgozni, barátjának Aristide Maillolnak a meghívására. Vele tartott hűséges élettársa, Lazarine is. Párizsba csak december 20-án tértek vissza. A mediterrán vidéken található Banyuls-sur-Mer, Maillol szülővárosa, egy halász település volt a Földközi tenger partján. A párizsi műtermi festéshez szokott Rippl-Rónai stílusa az utazás hatására teljesen megváltozott. Új korszak kezdődött életében. „Csakhamar mindent színesnek láttam!” – lelkendezett Rippl-Rónai, aki nem győzött betelni az öt meghihető tájjal. A tájkép az addigi munkásságában nem kapott kiemelt szerepet. „Fekete korszakának stílusa elég szűk világ jelenítésére volt alkalmas...” – írja Bernáth Mária, majd így folytatja:

„Erőszakosan kitepte magát a városi környezetből, és végre hátrahagyott már mindent, ami a festészetétől elvonta. Banyuls-sur-Mer tartózkodása alatt igen sokat dolgozott, megpróbált mind témában, mind stílusban új alapokat teremteni.” Rippl-Rónai olajjal és pasztellel festett vastag, rusztikus szerkezetű papírlemezre, melyeket a Maillol család papírgyárából kapott. „Az utóbbi időben nagyon termékeny voltam – szürke kartonra festettem – vászonnal nem győztem volna, mert igen drága és amellett nem oly jó, mint a karton, t.i. a papíros legjobban áll ellent a külbehatásoknak – nedvesség, idő, stb...” – írta a december végén Párizsba visszatért művész Ödönnek. Nagy utakat tett a hegyekbe, a völgyekbe, a tengerparti síkságon Banyulstól Perpignanig. Reggelenként indult el dolgozni, esténként gyakran több megfestett képpel tért haza.

A kor legismertebb képei a *Banyuls*, a *Házak Banyuls környékén*, a *Falu a keleti Pyreneékben*, valamint a *Katalán táj- Lazarine heverészik* című alkotások. Maillol, az akkor még festő és gobelintervező, majdani szobrász, csodálattal nézte e rendkívüli termékenységet. Idézzük fel erre vonatkozó emlékezését: „Egy fedél alatt éltünk, mint két testvér... Csodálatosan könnyen dolgozott... Túl gyorsan és túl sokat... Elment reggel és visszajött este egy csomó pasztellel...” A három és fél hónap alatt Rippl-Rónai mintegy nyolcvan olaj- és pasztellképet festett. Ezt az időszakot külön festői korszakként jegyzi a művészettörténet; színesebb, levegősebb képi világ jellemzi az előző „fekete korszakhoz” képest. A képek haza szállításakor ezt írta öccsének, Ödönnek: „Csak győzzem ráhámozni. Ez most a fő gondom, hogy alkalom adtán kiállíthatók legyenek...”

A kollekciónból 1900 decemberében a Royal Szállóban nyílt kiállítás. A bemutatott képek közt szerepelt jelen kép „Akácfa” címmel. 1902-ben, a Merkur palotában rendezett kiállításra, 58 képet kereteztek be a pyrenei képekből. Ott volt másodszor kiállítva *Faiskola* címen. A kiállításon a művet megvásárolták, majd több mint száz éven keresztül nem került a szakma látókörébe, egészen a mostani felbukásáig. A banyulsi képeknek ma már csak a töredéke ismert. „Az azonosítást nemcsak a tájképek motívumbeli hasonlósága nehezíti, hanem az is, hogy nagyjából egyforma méretű (75x100 cm), szürke kartonra festett olaj-, ritkábban pasztellképekről van szó. Rippl-Rónai maga sem tulajdoníthatott nagy jelentőséget a megkülönböztetésüknek, mivel mindig más címeken jelentek meg a kiállításokon, sokszor csak „tájkép”-ként, „egy nagy pyrenei kép

elkelt 400 koronáért” – számolt be Ödönnek 1903 januárjában – írta Földi Eszter. A *Faiskola* című kép Banyuls sík vidékén készült. A sorban álló négy akácfa csemete mellett álló idős fa mintha a nebulókat és tanárukat szimbolizálná. Ez a tipikusnak mondható Rippl-Rónai-féle találó címadás, poén, arra vezethető vissza, hogy a művész édesapja iskolaigazgató volt Kaposváron. A négy gyermekes család bent élt az iskola épületében, a Cigli iskolában, amelyet apjuk alapított és igazgatott az iparostanoncok számára. A négy Rippl-fió alá volt vetve a regulának. József, a legidősebb nem ritkán tanári feladatokat is kapott. Rippl-Rónai ekkor már több mint tíz éve távol volt otthonától, de az emlékek vele voltak. Fontos adalék, hogy a képen látható fehérre meszelt hosszú parasztház nagyon hasonlít a Cigli iskolára, az is magá-

nyosan állt Kaposvár kültermi részén, és itt már a szívügy vezeti a művészi intuíciót. Az eset a művész tréfálkozó szellemének gyakran előforduló megnyilvánulása. Erről az utókor keveset tud, mert a képcímek gyakran megváltoztak a művész hangulatától függően. Az előtérben álló fák sziluettjét szecessziós körvonal határolja. A csenevész fatörzsek úgy állnak, mint a felsorakoztatott, eleven iskolás gyerekek. Hozzájuk képest a jobbszélen álló fa a felnőtt tanár tekintélyével magasodik. El kell ismerni a szituáció bájosan átvitt jelentését, s abban Rippl-Rónai művészetében az utánozhatatlanul megnyilvánuló kedvességet. A háttérben látható tájat beragyogja a napfény. A szecesszió és a posztimpresszionizmus stílárius jegyei egyaránt megtalálhatóak Rippl-Rónai banyulsi korszakában készült műveit.

HORVÁTH JÁNOS

